

บทที่ ๕

ตัวอย่างกรณีศึกษา

การตรวจสอบผลการดำเนินงาน

โครงการสร้างรายได้และพัฒนาการเกษตรแก่ชุมชนเพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้ง ปี ๒๕๕๘

หน่วยรับตรวจ สำนักงานเกษตรจังหวัด

ระยะเวลาในการตรวจสอบ มิถุนายน ๒๕๕๘

ขอบเขตการตรวจสอบ

๑. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารโครงการที่กรมส่งเสริมการเกษตรอนุมัติแล้ว
๒. ตรวจสอบภาคสนามที่สำนักงานเกษตรจังหวัดและท้องที่ของสำนักงานเกษตรอำเภอ จำนวน ๓ อำเภอ

วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ

๑. เพื่อทราบความก้าวหน้าของการดำเนินโครงการว่าเกิดประสิทธิผลและบรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมายของโครงการ
๒. เพื่อทราบการดำเนินโครงการเป็นไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพภายในวงเงินงบประมาณของโครงการ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการที่โครงการกำหนด
๓. เพื่อทราบปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการดำเนินโครงการสร้างรายได้พัฒนาการเกษตรแก่ชุมชนเพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้ง

วิธีการตรวจสอบ

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

๑. ความเป็นมาของโครงการ

ปี ๒๕๕๗ อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางมีปริมาณน้ำน้อยกว่าปีที่ผ่านมาและคาดการณ์ได้ว่าจะระยะต่อไปอาจเกิดภาวะขาดแคลนน้ำและปัญหาภัยแล้งขึ้นได้ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๗ มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการจัดทำแผนการดำเนินงาน เพื่อรองรับปัญหาภัยแล้งที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยเฉพาะกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้พิจารณาเตรียมการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ติดตามสถานการณ์น้ำและภาวะความแห้งแล้งอย่างต่อเนื่องพบว่า มีพื้นที่ทำการเกษตรที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง จำนวน ๓,๐๕๒ ตำบล ใน ๕๘ จังหวัด ซึ่งภัยแล้งที่เกิดขึ้นนี้ นอกจากจะส่งผลให้เกษตรกรไม่สามารถปลูกพืชได้ เกิดการว่างงานและขาดรายได้แล้วในระยะยาวยังจะทำให้ประสิทธิภาพการผลิตลดลง และเกิดผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของชุมชนเกษตร หากไม่มีการเตรียมการที่ดีพออีก

ด้วย ดังนั้น เพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรจากการขาดรายได้ในช่วงฤดูแล้ง รวมทั้งสร้างโอกาสให้ชุมชนเกษตรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการเกษตร ด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของชุมชนซึ่งจะเป็นการบรรเทาปัญหาภัยแล้งในระยะยาว คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๘ อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินโครงการสร้างรายได้และพัฒนาการเกษตรแก่ชุมชนเพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้ง โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย ประสานกับกระทรวงกลาโหมเพื่อให้ทหารร่วมสนับสนุนประชาชนในพื้นที่เกษตรแล้งเข้าชากให้มีรายได้ในช่วงฤดูแล้ง สร้างโอกาสให้ชุมชนสามารถพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตตามความต้องการของชุมชนเกษตรโดยให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดกิจกรรมการเกษตรที่สอดคล้องกับความต้องการและเป็นผู้บริหารจัดการโครงการเอง โดยให้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) ทำหน้าที่เป็นตัวแทนขององค์กรเกษตรในชุมชนในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในวงเงินไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ต่อตำบล และให้จังหวัด อำเภอ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการฯ เพื่อกลั่นกรอง อนุมัติโครงการฯ แนะนำ ตรวจสอบ ติดตาม กำกับการดำเนินงานโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ระยะเวลา ดำเนินการตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๕๘

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๒.๑ สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและชุมชนเกษตรในช่วงฤดูแล้ง

๒.๒ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของชุมชนเพื่อช่วยบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนจากภัยแล้งในระยะยาว

๓. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

๓.๑ เกษตรกรในชุมชนมีรายได้จากการจ้างแรงงานไม่น้อยกว่า ๒๐๐,๐๐๐ บาท ต่อชุมชน คิดเป็นแรงงาน ๖๖๐ คน-วัน ต่อชุมชน ซึ่งจะเกิดการจ้างแรงงานทั้งโครงการเป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า ๖๑๐,๔๐๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นแรงงาน ๒,๐๑๔,๓๒๐ คน-วัน

๓.๒ เกิดกระแสเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจชุมชนไม่น้อยกว่า ๘๐๐,๐๐๐ บาท ต่อชุมชน คิดมูลค่ารวมทั้งโครงการ ๒,๔๔๑,๖๐๐ บาท

๓.๓ ชุมชนเกษตรจำนวน ๓,๐๕๑ แห่ง มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรของชุมชน และมีการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ภัยแล้งในระยะยาว

๔. กิจกรรมและวิธีดำเนินโครงการ

๔.๑ กิจกรรม

๔.๑.๑ การเตรียมการ ๑) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ ๒) เตรียมชุมชน วิเคราะห์ เสนอแผนความต้องการขอรับการสนับสนุน เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ โดย ศบกต. องค์กรเกษตรกร กรรมการหมู่บ้านและชุมชน

๔.๑.๒ การขอรับการสนับสนุน ๑) ศบกต.จัดเวทีชุมชนพิจารณาแผนความต้องการขององค์กรเกษตรกรภายในตำบล และจัดทำโครงการเสนอคณะกรรมการระดับอำเภอ เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๕๘ โดย ศบกต. หน่วยงานภาคี หน่วยงานทางวิชาการในพื้นที่

๔.๑.๓ การให้การสนับสนุน ๑) คณะกรรมการระดับอำเภอพิจารณา
กลั่นกรองโครงการและงบประมาณเสนอระดับจังหวัดอนุมัติ เดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน ๒๕๕๘ โดย
คณะกรรมการระดับอำเภอ ๒) คณะกรรมการระดับจังหวัดอนุมัติโครงการ และจัดทำแผนปฏิบัติงาน
และการใช้จ่ายงบประมาณเสนอกรมส่งเสริมการเกษตร เดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน ๒๕๕๘ โดย
คณะกรรมการระดับจังหวัด ๓) กรมส่งเสริมการเกษตรรวบรวมแผนปฏิบัติงานและการใช้จ่าย
งบประมาณ ประมวลเสนอความเห็นชอบจากคณะกรรมการระดับกระทรวง และเสนออนุมัติ
งบประมาณเพื่อจัดสรรให้กับจังหวัด เดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน ๒๕๕๘ โดยคณะกรรมการระดับ
กระทรวง กรมส่งเสริมการเกษตร

๔.๑.๔ ชุมชนดำเนินงานตามแผนที่ได้รับอนุมัติ เดือนมีนาคม – มิถุนายน ๒๕๕๘

๔.๑.๕ แนะนำ ติดตาม กำกับและขับเคลื่อนการดำเนินงาน เดือน
กุมภาพันธ์ – กันยายน ๒๕๕๘ โดยคณะกรรมการทุกระดับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๑.๖ ประเมินผลและรายงาน เดือนกุมภาพันธ์ – กันยายน ๒๕๕๘
โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

๔.๒ วิธีดำเนินโครงการ

หลักเกณฑ์ในการสนับสนุนโครงการของชุมชนตามมติคณะรัฐมนตรี
วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๘ กำหนดให้โครงการของชุมชนที่จะขอรับการสนับสนุน ต้องมี ประเภท
และลักษณะโครงการ เป็นไปตามเกณฑ์ ดังนี้

๔.๒.๑ เป็นโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรและ/หรือเพิ่ม
ประสิทธิภาพการผลิตของชุมชนที่เป็นกิจกรรมการเกษตรหลักของชุมชน เพื่อช่วยลดผลกระทบจาก
ภัยแล้งในระยะยาวภายใต้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาแนะนำของเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่มีความรู้ความ
ชำนาญ ในเรื่องนั้น ๆ โดยเป็นโครงการ ที่มีลักษณะกิจกรรม ดังนี้ ๑) การจัดการแหล่งน้ำเพื่อ
การเกษตรของชุมชน ๒) การผลิตทางการเกษตรและการแปรรูปผลผลิตเกษตรเพื่อการสร้างรายได้ใน
ฤดูแล้งของชุมชน ๓) การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ๔) การจัดการเพื่อ
ลดความสูญเสียผลผลิตเกษตร

๔.๒.๒ เป็นการจ้างแรงงานในชุมชนเป็นหลัก

๔.๒.๓ ต้องมีสัดส่วนค่าจ้างแรงงานไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๕๐ ของวงเงิน
ที่ขอรับการสนับสนุน ยกเว้นกรณีจำเป็นและมีเหตุผลที่สมควรต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓๐ และต้องผ่าน
ความเห็นชอบจากผู้แทน กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ในพื้นที่ ทั้งนี้การจ้างแรงงาน เกษตรควรพิจารณาจากแรงงานที่มีความสามารถสอดคล้องกับกิจกรรม
โครงการ และให้พิจารณาการจ้าง แรงงานเกษตรกรที่มีรายได้น้อยเป็นอันดับแรก

๔.๒.๔ เป็นความต้องการของชุมชนโดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมและ
ได้รับความเห็นชอบ จากชุมชน โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

๔.๒.๕ ต้องดำเนินการโดยกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรในชุมชน ที่หน่วยราชการ
ให้การสนับสนุน หรือในกรณีที่กลุ่มธรรมชาติต้องได้รับการรับรองจากเวทีชุมชน

๔.๒.๖ เป็นโครงการที่ชุมชนสามารถดูแลรักษา และใช้ประโยชน์ได้อย่าง
ต่อเนื่อง

๔.๒.๗ สถานที่ดำเนินการต้องเป็นสถานที่สาธารณะที่มีหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์จากหน่วยงาน ที่ดูแล หรือหากเป็นสถานที่ส่วนบุคคลต้องมีเอกสารยินยอมให้ใช้สถานที่ โดยระบุเป็นลายลักษณ์อักษรและ มีระยะเวลาที่สอดคล้องกับการเสื่อมของอาคารสถานที่นั้น ๆ โดยมีแนวทางการขอใช้ประโยชน์ในที่ดินประเภทต่างๆตาม

๔.๒.๘ กรณีที่เป็นการก่อสร้างอาคารและสิ่งก่อสร้างที่ระบุว่าจะต้องมีเอกสารรับรองจากทางราชการ ต้องดำเนินการตามระเบียบของทางราชการ

๔.๒.๙ โครงการที่ขอรับการสนับสนุนจะต้องไม่ซ้ำซ้อนกับโครงการที่ได้รับงบประมาณดำเนินการ ในปี ๒๕๕๓/๕๔ จากหน่วยงานราชการหรือหน่วยงาน อปท.

๔.๒.๑๐ มีความพร้อมที่จะดำเนินการได้ทันทีที่มีการอนุมัติโครงการ แนวทางกำหนดมาตรฐานการจ้างแรงงานและวัสดุอุปกรณ์ ให้คณะกรรมการบริหารโครงการระดับจังหวัด กำหนดมาตรฐานการจ้างงาน และค่าวัสดุอุปกรณ์ เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการพิจารณาสนับสนุนให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันของจังหวัด โดยมีแนวปฏิบัติใน การกำหนด มาตรฐานการจ้างแรงงานและวัสดุอุปกรณ์ดังนี้ ดังนี้

๑) นิยามศัพท์และความหมาย

๑.๑) ลักษณะของการจ้างงาน หมายถึง ๑) การจ้างแรงงาน รายวันตามกฎหมายแรงงาน ๒) การจ้างแรงงานฝีมือ เช่น นายช่างคุมก่อสร้าง กรณีการก่อสร้าง ๓) การจ้างแรงงานตามลักษณะงาน เช่น การจ้างผลิตศัตรูธรรมชาติ การจ้างเก็บตัวอย่างดิน การจ้างใน กิจกรรมการผลิต และการแปรรูปผลผลิต เป็นต้น ทั้งนี้เป็นการกำหนดตามชนิดและคุณภาพงาน

๑.๒) ลักษณะงบดำเนินการ หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการดำเนิน กิจกรรมตามหลักเกณฑ์โครงการ ไม่รวมค่าแรงงานเกษตรกร ได้แก่ ๑) ค่าวัสดุ ค่าเช่า สำหรับดำเนิน กิจกรรมที่เป็นโครงสร้างพื้นฐาน หรือลงทุนคงที่ เช่น ค่าวัสดุในการปรับปรุงก่อสร้างอาคาร สถานที่ ค่าวัสดุค่าเช่าอุปกรณ์ในการปรับปรุงแหล่งน้ำ ค่าวัสดุถาวร (ประเภททุนคงที่) สำหรับ กิจกรรมการผลิต การแปรรูป การพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน และการดำเนินกิจกรรมลดการสูญเสีย ๒) ค่าวัสดุหมุนเวียน หรือวัสดุสิ้นเปลืองในการดำเนินกิจกรรม การผลิต การแปรรูป การลดการ สูญเสีย และการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

๒) การจ้างแรงงานและวัสดุอุปกรณ์

๒.๑) การจ้างแรงงาน ๑) ค่าแรงทั่วไป อ้างอิง ตามมาตรฐาน แรงงานขั้นต่ำ ๒) ค่าแรงงานฝีมือ อ้างอิง ตามมาตรฐานสำนักงานแรงงานจังหวัด ๓) ค่าแรงจ้างเหมา ตามชิ้นงาน ให้อ้างอิงจากการจ้างงานที่หน่วยงานเคยมีการจ้างงาน ไว้ (สำหรับการผลิตศัตรูธรรมชาติ ใช้เกณฑ์อ้างอิงของกรมส่งเสริมการเกษตร) ๔) ค่าจ้างแรงงานอื่น ๆ ที่ไม่มีการกำหนดไว้ ให้พิจารณา จากการจ้างงานในท้องถิ่น โดยให้คณะกรรมการฯ ระดับอำเภอพิจารณา

๒.๒) วัสดุอุปกรณ์ อาคาร และสิ่งก่อสร้าง ๑) วัสดุอุปกรณ์ สิ่งก่อสร้างให้อ้างอิงจากสำนักงานโยธาและราคาท้องถิ่น ๒) ค่าวัสดุอุปกรณ์ ที่ไม่มีมาตรฐานราคา ให้ อ้างอิงจากราคาท้องถิ่น ๓) กรณีที่มูลค่าวัสดุอุปกรณ์ชิ้นที่มีมูลค่าเกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือ ในวงเงินที่ คณะกรรมการฯระดับจังหวัดกำหนดให้ต้องมีใบสืบลาคาสินค้าในท้องถิ่น แบบมาด้วย ทั้งนี้ การจัดซื้อ จะต้องมียุทธศาสตร์การจัดซื้อระบุราคาซื้อ

๓) ต้นทุนการผลิตศัตรูธรรมชาติและการนำไปใช้ในศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และอัตราที่โครงการกำหนด

๔) ประเมินการค่าจ้างแรงงานในการผลิตศัตรูธรรมชาติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และอัตราที่โครงการกำหนด

ขั้นตอนดำเนินงานโครงการ

๑. ขั้นเตรียมการ

๑.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการทุกระดับ ทั้งส่วนกลาง และ

ภูมิภาค

๑.๒ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการ ดำเนินการแต่งตั้ง

คณะกรรมการบริการโครงการ ๓ ระดับ ได้แก่ ๑) คณะกรรมการบริหารโครงการระดับกระทรวง ๒) แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการระดับจังหวัด ๓) แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการระดับอำเภอ

๑.๓ จัดประชุมชี้แจงโครงการ ๑) ประชุมคณะกรรมการบริการโครงการ ทั้ง ๓ ระดับ เพื่อจัดทำแผนการบริหารโครงการ ทั้งนี้ ในการประชุมของคณะกรรมการบริหารโครงการระดับจังหวัด ให้มีวาระเพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานค่าจ้าง แรงงาน และวัสดุอุปกรณ์ไว้ด้วย ๒) กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดประชุมชี้แจง โครงการ ทำความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๓) ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) จัดประชุมคณะกรรมการ โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ผู้แทนคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ผู้นำหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เพื่อดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการและชี้แจงชุมชนเตรียมความพร้อม ในการจัดทำโครงการและดำเนินโครงการ

ในกรณีที่พื้นที่เป้าหมายโครงการ ยังไม่มีการจัดตั้ง ศบกต.

ให้ดำเนินการดังนี้

๑. ตำบลเป้าหมายที่มีพื้นที่การเกษตรน้อย ครัวเรือนเกษตรกรน้อย ชุมชนมีความสามารถและมี กลไกที่จะป้องกันบรรเทาปัญหาด้วยตนเอง และไม่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ให้ชุมชนยืนยันไม่ขอรับการ สนับสนุน และให้คณะกรรมการบริหารโครงการระดับอำเภอพิจารณาผลการพิจารณา ให้จังหวัดทราบ

๒. ตำบลเป้าหมายที่ชุมชนมีความต้องการเสนอโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ แต่ไม่สามารถจัดตั้ง ศบกต. ได้ เนื่องจากไม่สามารถสรรหาคณะกรรมการตามองค์ประกอบได้ครบ ให้คณะกรรมการบริหารโครงการระดับอำเภอ พิจารณาช่องทางการเบิกจ่ายเงินโครงการให้แก่กลุ่ม/องค์กรที่ขอรับ ๒๐ การสนับสนุนเสนอระดับจังหวัด โดย ให้จัดสรรเงินอุดหนุนแก่กลุ่มองค์กรโดยตรง หรือผ่าน ศบกต. ข้างเคียงที่ ยินยอม โดยศบกต. นั้น ๆ ต้องดำเนินการจัดทำระบบบัญชีแยกให้ชัดเจน

๓. ตำบลเป้าหมายที่ชุมชนมีศักยภาพในการจัดตั้ง ศบกต. และมี

ความต้องการเสนอโครงการขอรับ การสนับสนุนงบประมาณ ให้สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการ จัดตั้ง ศบทต. ตามแนวทางในคู่มือการดำเนินงาน ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบล ๒๕๕๒

๒. ขั้นตอนดำเนินงาน

๒.๑ ขั้นตอนการขอรับการสนับสนุนโครงการของชุมชน

๑) ศบทต.จัดเวทีชุมชนเพื่อรวบรวมปัญหาและความ ต้องการโครงการของหมู่บ้าน/ชุมชน ดังนี้

การกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อเสนอความต้องการของ กลุ่ม/องค์กรเกษตรกรภายในตำบลและจัดทำเป็นโครงการของชุมชน ผู้เข้าร่วมเวที ประกอบด้วย ผู้นำท้องที่ระดับตำบลและหมู่บ้าน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการบริหาร ศบทต. ผู้แทนกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ประชาชน/ผู้รู้ เกษตรกร/ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย หน่วยงานทหารในพื้นที่ หน่วยงานกระทรวงมหาดไทยในพื้นที่ หน่วยงานกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่ หน่วยงานอื่นๆ ตามความเหมาะสม

ระเบียบวาระ สำคัญของการจัดประชุม เช่น การ เสนอข้อมูล ปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อจัดทำเป็นกิจกรรม/โครงการที่จะขอรับการ สนับสนุน การมอบหมายผู้รับผิดชอบดำเนินโครงการ/การจัดทำโครงการ ตามแบบฟอร์มการเขียน โครงการ การมอบหมายผู้รับผิดชอบเปิดบัญชีธนาคาร/เบิกจ่ายเงิน ฯลฯ

การจัดทำรายงานการประชุม ตามตัวอย่าง ได้แก่ เอกสารคำแนะนำการจัดเวทีชุมชน แบบฟอร์มการเขียนโครงการ สคส ๐๑ แบบปะหน้าขอรับการ สนับสนุนโครงการสำหรับชุมชน สคส ๐๒

๒) ศบทต. จัดประชุมคณะกรรมการ ศบทต. มีเนื้อหา ดังนี้ วัตถุประสงค์ เพื่อพิจารณากลับกรอง คัดเลือกโครงการของชุมชนที่ผ่านการพิจารณาจากเวทีชุมชนใน ข้อ ๑) ตาม เกณฑ์เงื่อนไขโครงการ และเอกสารแนบโครงการ ภายในวงเงินไม่เกิน ๑ ล้านบาทต่อตำบล

องค์ประกอบผู้เข้าร่วมเวที ประกอบด้วย ผู้นำท้องที่ระดับ ตำบลและหมู่บ้าน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการบริหาร ศบทต. ผู้แทนกลุ่ม/ องค์กรเกษตรกร อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ประชาชน/ผู้รู้ เกษตรกร/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หน่วยงานทหารในพื้นที่ หน่วยงานกระทรวงมหาดไทยในพื้นที่ หน่วยงานกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ในพื้นที่ หน่วยงานอื่นๆ ตามความเหมาะสม

ระเบียบวาระ สำคัญของการจัดประชุม ประกอบด้วย พิจารณา กลับกรองโครงการของชุมชน จัดลำดับความสำคัญของโครงการในตำบล มอบหมาย ผู้ดำเนินการบริหารจัดการโครงการ ของคณะกรรมการศบทต. เช่น มอบหมายผู้เปิด บัญชี/เบิก จ่ายเงิน (ยกเว้นเลขานุการฯ และผู้ช่วยเลขานุการฯ) จัดทำรายรับ-รายจ่าย ติดตาม รายงานผล ความก้าวหน้าของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร สรุปโครงการของชุมชนเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการบริหาร โครงการระดับอำเภอ ฯลฯ

การจัดทำรายงานการประชุม แบบสรุปการขอรับการ สนับสนุนโครงการของชุมชนเพื่อเสนอ คกก.ระดับอำเภอ แบบ สคส.๐๓

๒.๒ ขั้นตอนการให้การสนับสนุนโครงการแก่ชุมชน

๒.๒.๑ จัดประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการระดับอำเภอเพื่อพิจารณากลับกรองโครงการ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการ ดังนี้

- รวบรวมโครงการที่ได้รับจาก ศบกต. เสนอ

คณะกรรมการบริหารโครงการ ระดับอำเภอ โดยให้คณะกรรมการฯ พิจารณาตามเกณฑ์ในแบบสรุปผลการพิจารณากลับกรองโครงการของคณะกรรมการบริหารโครงการระดับอำเภอ (สคส. ๐๔) แล้วบันทึกผลในระบบสารสนเทศ Fundproject@doae.go.th ตัวอย่างวาระการประชุมคณะกรรมการฯ

- รายงานผลการกลับกรองโครงการ ต่อคณะกรรมการบริหารโครงการระดับ จังหวัด เอกสารประกอบด้วย ๑) แบบสรุปผลการพิจารณากลับกรองโครงการของคณะกรรมการบริหารโครงการระดับอำเภอ (สคส. ๐๔) ที่ประธานกรรมการ(นอก.) และเลขานุการ (กษอ.) ลงนามแล้ว ๒) มติที่ประชุมของคณะกรรมการฯ ระดับอำเภอ ๓) เอกสารโครงการของชุมชนทั้งหมด

๒.๒.๒ จัดประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการระดับจังหวัดเพื่อพิจารณาอนุมัติโครงการ โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการ ดังนี้

- รวบรวมโครงการที่ได้รับการกลับกรองจากระดับอำเภอ เสนอต่อคณะกรรมการบริหารโครงการระดับจังหวัด โดยให้คณะกรรมการฯ พิจารณาตามเกณฑ์ในแบบสรุปผลการพิจารณา อนุมัติโครงการของคณะกรรมการบริหารโครงการระดับจังหวัด (สคส. ๐๕) แล้วบันทึกผลในระบบสารสนเทศ Fundproject@doae.go.th ตัวอย่างวาระการประชุมคณะกรรมการฯ

- รวบรวมโครงการที่ผ่านการอนุมัติ และจัดทำแผนปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณโครงการ เสนอต่อคณะกรรมการบริหารโครงการระดับกระทรวง โดยกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นผู้รวบรวม เอกสารประกอบด้วย ๑) ข้อกำหนดมาตรฐานการจ้างงาน และวัสดุอุปกรณ์ของจังหวัด (เฉพาะครั้งแรกที่เสนอ โครงการ) ๒) แบบสรุปผลการพิจารณากลับกรองโครงการของคณะกรรมการบริหารโครงการระดับจังหวัด (สคส. ๐๕) ที่ประธานกรรมการ (ผวจ.) และเลขานุการ (กษจ.) ลงนามแล้ว ๓) มติที่ประชุมของคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด ๔) มติที่ประชุมของคณะกรรมการฯ ระดับอำเภอ กรณีโครงการมีค่าจ้างแรงงานระหว่าง ร้อยละ ๓๐-๔๙ ๕) เอกสารโครงการของชุมชนทั้งหมด

๒.๒.๓ กรมส่งเสริมการเกษตรรวบรวมแผนปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณโครงการของ จังหวัด เสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารโครงการระดับกระทรวง และเสนอขออนุมัติงบประมาณ จากสำนักงบประมาณเพื่อจัดสรรให้จังหวัด

๒.๒.๔ กรมส่งเสริมการเกษตรแจ้งผลการอนุมัติโครงการแก่จังหวัด และโอนเงินอุดหนุนโครงการของ ชุมชนให้แก่จังหวัด อำเภอ ศบกต. และกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร ตามลำดับ

๒.๓ ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนและการรายงานผลการเบิกจ่ายเงินของชุมชน ๑) กรมส่งเสริมการเกษตรจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ตาม

แผนปฏิบัติงานและ แผนการใช้เงินของโครงการที่ได้รับอนุมัติ ผ่านระบบ GFMS ๒) สำนักงานเกษตร จังหวัด ตรวจสอบยอดเงินที่ได้รับ และจัดทำบันทึกข้อตกลงส่งให้สำนักงาน เกษตรอำเภอประสาน ศบกด. เพื่อลงนามในบันทึกข้อตกลงพร้อมแนบหลักฐานประกอบ ๓) สำนักงานเกษตรอำเภอรวบรวม บันทึกข้อตกลง พร้อมหลักฐานประกอบส่งต่อให้สำนักงานเกษตร จังหวัด ๔) สำนักงานเกษตรจังหวัด ตรวจสอบความครบถ้วนของหลักฐาน แล้วจ่ายเงินโดยเขียนเช็คส่งจ่ายให้ ศบกด. ๕) ศบกด. ตรวจสอบยอดเงินและลงลายมือชื่อในใบสำคัญรับเงิน และออกหลักฐานการรับเงินเพื่อให้ สำนักงาน เกษตรจังหวัด เป็นหลักฐาน ๖) ศบกด. จ่ายเงินให้แก่กลุ่ม/องค์กรเกษตรกร ผ่านบัญชีเงินฝาก ธนาคารของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร โดยการจัดทำสัญญาออมเงิน ๗) กลุ่ม/องค์กรเกษตรกร จัดทำ รายงานการเบิก-จ่ายเงิน พร้อมหลักฐานหักล้างสัญญาออมเงิน แก่ ศบกด. ภายใน ๑๐ วัน เมื่อระยะ ดำเนินโครงการแล้วเสร็จ ๘) ศบกด. สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการ เบิกจ่ายต่อคณะ กรรมการบริหารโครงการ ตามลำดับ ทั้งนี้ โดยให้ถือปฏิบัติตามรายละเอียด แนวปฏิบัติการรับและเบิกจ่ายเงินที่โครงการกำหนด และคำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง วิธี ปฏิบัติทางบัญชีโครงการสร้างรายได้และพัฒนาการเกษตรแก่ชุมชน เพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้ง

๒.๔ การกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงาน

๒.๔.๑ การกำกับ ติดตาม และรายงานผล ใช้กลไกของ

คณะกรรมการบริหารโครงการทั้ง ๓ ระดับ เข้า ไปมีส่วนร่วม การสร้างความชัดเจนในโครงการแก่ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและชุมชน ตั้งแต่ก่อนดำเนินงาน และระหว่าง ดำเนินงาน ๑) ศบกด. ติดตาม รายงานผลการดำเนินงานของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร ที่ได้รับเงินอุดหนุน ต่อคณะกรรมการบริหาร โครงการระดับอำเภอ และเลขานุการฯ ทำการบันทึกข้อมูลความก้าวหน้า ลงในระบบ สารสนเทศ กรมส่งเสริมการเกษตร (Fundproject.doe.go.th) ทุกสัปดาห์ ๒) คณะกรรมการบริหารโครงการ ระดับอำเภอ ติดตามให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการ การบริหารงานแก่ ศบกด. และกลุ่ม/องค์กร เกษตรกร รายงานต่อคณะกรรมการบริหารโครงการระดับจังหวัด และ ฝ่ายเลขานุการฯทำการบันทึก ข้อมูลความก้าวหน้าลงในระบบสารสนเทศกรมส่งเสริมการเกษตร (Fundproject.doe.go.th) ทุก สัปดาห์ ๓) คณะกรรมการบริหารโครงการระดับจังหวัด ติดตามให้คำแนะนำ คำปรึกษา การแก้ไข ปัญหาการดำเนินงาน ตลอดจนกำกับ การเบิกจ่ายเงิน แล้วรายงานกรมส่งเสริมการเกษตร และฝ่าย เลขานุการฯ ทำการบันทึกข้อมูลความก้าวหน้าในทุกขั้นตอนลงในระบบสารสนเทศกรมส่งเสริม การเกษตร (Fundproject.doe.go.th) ทุกสัปดาห์ ๔) กรมส่งเสริมการเกษตรสรุปรายงาน ความก้าวหน้าของโครงการต่อ คณะกรรมการบริหาร โครงการระดับกระทรวง และทำการบันทึก ข้อมูลความก้าวหน้าลงในระบบสารสนเทศกรมส่งเสริมการเกษตร (Fundproject.doe.go.th) ทุก สัปดาห์

๒.๔.๒ การประเมินผลโครงการ สำนักงานเศรษฐกิจ

การเกษตร เป็นแกนกลางในการประเมินผลการ ดำเนินงาน โดยแสดงถึงผลผลิตและผลลัพธ์ที่ส่งผล ให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น และบรรเทาปัญหาภัยแล้งในระยะยาว จากการใช้ประโยชน์โครงสร้าง พื้นฐานและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของชุมชนที่เกิดขึ้นจากโครงการ รวมทั้ง ผลกระทบอื่นที่ เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ การประเมินผลโครงการจะดำเนินการทั้งระดับโครงการของชุมชนและการ ประเมินผลในภาพรวมทั้งโครงการ

๕. ระยะเวลาการดำเนินงาน

๕.๑ ระยะเวลาดำเนินการ มกราคม – มิถุนายน ๒๕๕๘

๕.๒ ระยะเวลาโครงการมกราคม – กันยายน ๒๕๕๘

๖. งบประมาณโครงการ

งบประมาณโครงการรวม ๓,๑๕๑.๙๙๒,๐๐๐ บาท ประกอบด้วย

๖.๑ งบประมาณสนับสนุนชุมชนเกษตร งบประมาณเงินอุดหนุนประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป จำนวน ๓,๐๕๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท (๓,๐๕๒ ตำบล X ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๖.๒ ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการโครงการ งบดำเนินงานโครงการ จำนวน ๙๙,๙๙๒,๐๐๐ บาท เป็นค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ ประชุมชี้แจง/สัมมนา จัดเวทีชุมชน ติดตาม ให้คำปรึกษาแนะนำและประเมินผล

๗. ผลสำเร็จที่คาดว่าจะได้รับ

๗.๑ เกษตรกรในชุมชนมีรายได้จากการจ้างแรงงานไม่น้อยกว่า ๒๐๐,๐๐๐ บาทต่อชุมชน คิดเป็นแรงงาน ๖๖๐ คน –วันต่อชุมชน ซึ่งจะเกิดการจ้างแรงงานทั้งโครงการเป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า ๖๑๐๐,๔๐๐ บาท คิดเป็นแรงงาน ๒,๐๑๔, ๓๒๐ คน-วัน

๗.๒ เกิดกระแสเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจของชุมชนไม่น้อยกว่า ๘๐๐,๐๐๐ บาทต่อชุมชน คิดมูลค่ารวมทั้งโครงการ ๒,๔๔๑,๖๐๐,๐๐๐ บาท

๗.๓ ชุมชนเกษตรจำนวน ๓,๐๕๒ แห่งมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรของชุมชนและมีการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ภัยแล้งในระยะยาว

ขั้นตอนที่ ๒ การตรวจสอบ

หลังจากการศึกษาข้อมูลโครงการเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและข้อมูลประกอบผลการตรวจสอบอย่างถูกต้องและครบถ้วนจึงใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการขอเอกสารโดยใช้เทคนิคการรวบรวมข้อมูล และหลักฐานเอกสาร ดังนี้

๑. การสุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่เข้าโครงการทั้ง ๓ อำเภอ
๒. การสัมภาษณ์ เกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
๓. ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๓ การประมวลผลข้อมูล นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และจากเอกสารที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์และประมวลผล

ขั้นตอนที่ ๔ สรุปผลและวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาสรุปผลการตรวจสอบเพื่อจัดทำรายงานต่อไป

สรุปผลการตรวจสอบ

ในกรณีศึกษาครั้งนี้ใช้การสรุปผลการตรวจสอบตามกิจกรรม

กิจกรรมที่ ๑ เข้ารับฟังการสรุปรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงาน โครงการสร้างรายได้และพัฒนากาชาดเกษตรแก่ชุมชนเพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้งข้อมูล ณ วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๘ โดยนางสาวภาณี บุญยเกื้อกูล ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาเกษตรกรรมและองค์กรเกษตรกร ที่ห้องประชุมกรมส่งเสริมการเกษตร อาคาร ๑ ชั้น ๔

กิจกรรมที่ ๒ ชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการฝึกอบรมโครงการพัฒนาทักษะการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบภายใน กรมส่งเสริมการเกษตร และแนะนำวิทยากร ณ ห้องประชุมสำนักงานเกษตรจังหวัดแห่งหนึ่ง โดยมีเกษตรจังหวัดเป็นประธาน พร้อมด้วยเกษตรอำเภอทุกอำเภอและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ รายงานที่ประชุมสรุปผลการดำเนินงานโครงการในอำเภอ/ตำบลที่ตนรับผิดชอบ มีการซักถามและให้นักวิชาการกลุ่มยุทธศาสตร์จัดแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบในพื้นที่

หลังจากนั้น ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากอำเภอที่ร่วมโครงการ จำนวน ๓ อำเภอ

กิจกรรมที่ ๓ เดินทางปฏิบัติงานตรวจสอบในท้องที่อำเภอแห่งที่ ๑

จุดที่ ๑ ตำบล ก โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร มี ๒ กิจกรรม คือ กิจกรรมสร้างโรงเรือนและกิจกรรมชีวภัณฑ์ พบว่า

๑. ชุมชนได้ประโยชน์จากโครงการ ฯ

๒. โครงการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงของกลุ่มศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การเกษตรจากเดิมที่ใช้ศาลาการเปรียญของวัดในการประชุมชี้แจงหรือจัดกิจกรรมต่างๆ หากมีศาสนกิจก็จะไม่สามารถจัดกิจกรรมของกลุ่มได้

๓. มีการใช้โรงเรือนที่ก่อสร้างไปผลิตสารชีวภัณฑ์และจัดประชุมกลุ่ม นอกจากนี้ยังพบว่า ชุมชนมีแผนที่จะนำรายได้จากการจำหน่ายสารชีวภัณฑ์และระดมทุนจากสมาชิกอีกส่วนหนึ่งมาใช้สร้างโรงสีขนาดเล็กต่อไป

๔. มีอัตราการจ้างแรงงานระหว่างค่าแรงงานฝีมือ วันละ ๔๕๐ บาท ต่อค่าแรงงานทั่วไป วันละ ๓๐๐ บาท ในสัดส่วน ๔๐ : ๖๐ ซึ่งคู่มือโครงการการดำเนินงานโครงการสร้างรายได้และพัฒนากาชาดเกษตรแก่ชุมชนเพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้งไม่ได้กำหนดไว้

จุดที่ ๒ ตำบล ข โครงการปรับปรุงศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนเพื่อผลิตชีวภัณฑ์ และโครงการศูนย์เพาะชำพันธุ์พืชและพันธุ์ผักตำบลโคกไทย พบว่า

๑. สถานที่ดำเนินการใช้บริเวณใช้บริเวณบ้านก้านัน ตำบลโคกไทย ซึ่งก้านันใช้ผลิตสารชีวภัณฑ์ทำการเกษตรอยู่แล้ว สามารถเป็นตัวอย่างที่เหมาะสมให้เกษตรกรมาเรียนรู้

๒. ประธานกลุ่มผู้เพาะพันธุ์พืชและพันธุ์ผักตำบลโคกไทยแจ้งว่าสารชีวภัณฑ์และต้นกล้าพันธุ์พืชและพันธุ์ผักที่ผลิตขึ้นจะทำการแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรในพื้นที่โดยไม่คิดมูลค่า จึงได้ให้ข้อเสนอแนะ ควรจำหน่ายในราคาสูงกว่าทุนเล็กน้อยและต่ำกว่าราคาท้องตลาด เพื่อจะได้มีทุนหมุนเวียนในการทำกิจกรรมให้ต่อเนื่อง ยั่งยืน และทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย ผลการดำเนินงานให้แก่สมาชิกกลุ่มหรือผู้สนใจที่มาเยี่ยมชมกิจกรรมของกลุ่มได้รับทราบ

๓. เงื่อนไขของโครงการกำหนดให้ค่าแรงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ทำให้มีข้อจำกัดในการดำเนินกิจกรรม เพราะข้อเท็จจริงค่าวัสดุในงานก่อสร้างปรับปรุงศูนย์ฯ มีมูลค่าสูงกว่าค่าจ้างแรงงาน

๔. กลุ่มเกิดการเข้าใจผิดว่าการซื้อวัสดุต้องไปเก็บเงินจากร้านค้าเท่านั้น มิได้มีการอ่านแนวทางปฏิบัติของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กิจกรรมที่ ๔ เดินทางปฏิบัติงานตรวจสอบในท้องที่อำเภอแห่งที่ ๒

จุดที่ ๑ ตำบลรอกสมบูรณ์ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร พบว่า

๑. มีการสำรองจ่ายเงินค่าแรงงานให้คนงานล่วงหน้า จากการสอบถามประธานกลุ่ม (ผู้ควบคุมการปฏิบัติงาน) พบว่า มีการจัดบันทึกการมาปฏิบัติงานของคนงานในสมุดแยกต่างหากจากสมุดบันทึกค่าแรง (บข.๐๕) และเมื่อคนงานต้องการเงินค่าแรงก็จะสำรองจ่ายเงินให้กับคนงานก่อน และให้คนงานนำเงินมาคืนเมื่อได้รับค่าแรงจากโครงการฯ โดยกลุ่มตกลงกันว่า จะเบิกจ่ายเงินครั้งเดียว เมื่อโครงการแล้วเสร็จ เนื่องจากคนงานไม่ต้องการเสียค่าธรรมเนียมการโอนเงินครั้งละ ๕ บาท/ครั้ง/คน

๒. ความเข้าใจในการเบิกค่าแรงงานไม่เป็นไปตามคำแนะนำของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จากการสอบถามประธานกลุ่ม (ผู้ควบคุมการปฏิบัติงาน) พบว่า ตามแผนการปฏิบัติงาน กำหนดคนงานไว้ จำนวน ๒๒ คน ระยะเวลา ๓๐ วัน ข้อเท็จจริง พบว่า ในบางวันมีคนงานมาปฏิบัติงานน้อยกว่าหรือมากกว่า ๒๒ คน แต่ได้มีการจัดบันทึกไว้ในสมุดบันทึกส่วนตัวแยกต่างหากจากสมุดบันทึกค่าแรง (บข.๐๕) เนื่องจากประธานกลุ่มมีความเข้าใจว่าต้องสามารถเบิกค่าแรงได้ตามจำนวนคนที่กำหนดไว้ในแผนเท่านั้น จึงต้องทำหลักฐานการเบิกเงินให้สอดคล้องกับแผน ทั้งนี้ โครงการยังมิได้เบิกจ่ายเงินแต่อย่างใด

จุดที่ ๒ ตำบล ง โครงการสร้างลานตากผลผลิตการเกษตร พบว่า

๑. มีการก่อสร้างลานตากภายในบริเวณพื้นที่วัด ซึ่งพื้นที่ก่อสร้างอยู่ด้านหน้าศาลาการเปรียญ และมีต้นโพธิ์ขนาดใหญ่อยู่ในลานตาก จำนวน ๒ ต้น มีร่มเงาต้นโพธิ์ขนาดใหญ่ ซึ่งกรณีการก่อสร้างลานตากภายในวัด จากการสอบถามสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติทราบว่า การดำเนินงานดังกล่าวจะต้องขออนุญาตใช้พื้นที่จากมหาเถรสมาคมมิใช่ขออนุญาตจากเจ้าอาวาสวัด และได้มีการใช้ประโยชน์จากลานตากเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน นอกจากใช้ตากข้าวและผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ และใช้ในกิจกรรมอื่น ๆ เช่น เป็นสนามกีฬาของชุมชน ซึ่งได้ให้คำแนะนำแก่กลุ่มว่าควรเก็บค่าใช้สถานที่เพื่อนำไปใช้เป็นค่าบำรุงรักษา ค่าซ่อมแซม ในอนาคต

๒. จากการสอบถามคนงานแรงงานฝีมือ ๑ ราย ปรากฏว่าไม่มั่นใจว่าตนเองได้รับเงินค่าจ้างวันละเท่าใด

กิจกรรมที่ ๕ เดินทางปฏิบัติงานตรวจสอบในท้องที่อำเภอแห่งที่ ๓

ประชุมที่สำนักงานเกษตรอำเภอ ผู้เข้าประชุมประกอบด้วย เกษตรจังหวัด

หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์ เกษตรอำเภอแห่งที่ ๑ เกษตรอำเภอแห่งที่ ๒ เกษตรอำเภอแห่งที่ ๓ และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเรียนรู้กระบวนการติดตาม กำกับ และระบบการตรวจสอบ โดยเกษตรอำเภอสรุปผลการดำเนินงานให้ที่ประชุมรับทราบ มีการสอบถามวิธีการปฏิบัติงานของเกษตรตำบลที่รับผิดชอบแต่ละโครงการ และปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และวิทยากรได้ให้คำแนะนำวิธีการปฏิบัติงานในส่วนการติดตาม กำกับ และการรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับขั้น

จุดที่ ๑ ตำบลบ่อทอง โครงการซ่อมแซมฝายน้ำล้นคอนกรีต พบว่า เป็นโครงการที่ดีสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและเกิดประโยชน์กับชาวบ้าน จำนวน ๒ หมู่บ้าน ๒๕๐ ครัวเรือน ทำให้มีน้ำใช้ทุกบ้าน ชุมชนมีความพึงพอใจมาก เนื่องจากเดิมชุมชนใช้กระสอบทรายในการทำฝายกั้นน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง เมื่อมีโครงการฯ จึงทำเป็นฝายคอนกรีต เกิดความยั่งยืนในระยะยาว และได้กำชับให้ดำเนินการเบิกจ่ายค่าวัสดุก่อสร้างด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

จุดที่ ๒ ตำบลลาดตะเพียน โครงการปรับปรุงต่อเติมโรงเรือนและผลิตสารปรับปรุงดิน พบว่า

๑. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ยชีวภาพมารวมตัวกันได้อย่างเข้มแข็ง ดำเนินกิจกรรมผลิตปุ๋ยมาแล้วเป็นระยะเวลา ๗ ปี และชุมชนมีความเชื่อมั่นในคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มผลิตมี

การนำไปใช้กันอย่างแพร่หลาย ทำให้บางช่วงผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ การได้รับงบประมาณโครงการทำให้สามารถปรับปรุงต่อเติมโรงเรียน ทำให้กลุ่มมีสถานที่ผลิตและจัดเก็บผลิตภัณฑ์

๒. การผลิตสารปรับปรุงดิน แต่ไม่ได้มีการควบคุมสต็อกในระบบการผลิต

๓. การควบคุมเงินของกลุ่มอยู่ที่เจ้าหน้าที่ อบต. ฝ่ายผลิตต้องการวัสดุอะไรในการผลิต ทาง อบต. ก็จะจัดหามาให้

๔. การจ่ายเงินค่าแรงและค่าวัสดุของโครงการไม่สามารถแยกระหว่างเงินที่ได้รับตามโครงการและกิจกรรมที่กลุ่มดำเนินการอยู่

สาเหตุ

๑. โครงการได้รับการอนุมัติให้ดำเนินงานตั้งแต่ ปี ๒๕๕๗ และได้เริ่มปฏิบัติงานโครงการตามมติ ครม. เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๘ ส่งผลการดำเนินงานโครงการค่อนข้างเร่งด่วน

๒. การชี้แจงโครงการให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นนามธรรมส่งผลให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามโครงการไม่ชัดเจนและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น การจัดเวทีประชาคม ยังไม่ทราบรายละเอียด รูปแบบ การจัดเวทีว่าจะทำอย่างไร สรุปผล และจัดทำรายงานอย่างไร

๓. คู่มือรายละเอียดโครงการที่สมบูรณ์ส่งไปภายหลังการปฏิบัติงานส่งผลให้การปฏิบัติงานค่อนข้างไม่ตรงกับวิธีการดำเนินงานโครงการ

๔. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการทำบัญชี ส่งผลให้ไม่สามารถให้คำแนะนำ กำกับ ติดตามดูแลให้กับชุมชนได้

๕. เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาคู่มือโครงการส่งผลให้ไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองในการปฏิบัติงานโครงการ

ผลกระทบ

๑. กรณีการจ้างแรงงานในการปฏิบัติงานในแต่ละวันต้องลงบันทึกการมาปฏิบัติงานตามความจริง รายบุคคล พบว่า ชุมชนไม่ได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ให้บันทึกตามวันที่มาปฏิบัติงาน ส่งผลให้อาจเกิดการทุจริตในการเบิกค่าแรงงานรายวัน

๒. กรณีการจัดซื้อวัสดุ มีการจัดซื้อวัสดุจากร้านที่ไม่มีการออกใบเสร็จรับเงินตามประมวลรัษฎากร ส่งผลให้หลักฐานการจ่ายเงินไม่น่าเชื่อถือ อาจเกิดการทุจริตในการจัดซื้อวัสดุ

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรมีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานโครงการ และวางแผนการดำเนินงานให้รัดกุม เหมาะสมกับช่วงเวลาในแต่กิจกรรมของโครงการ

๒. ในการชี้แจงโครงการให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้รับผิดชอบหรือวิทยากรควรชี้แจงเป็นรูปธรรมให้เจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่เข้าใจขั้นตอน กระบวนการ และเอกสารที่ต้องใช้ ตลอดจนจุดอ่อนที่เป็นความเสี่ยงสำคัญที่ต้องควบคุม

๓. ควรมีการจัดทำคู่มือรายละเอียดโครงการที่สมบูรณ์ส่งให้เจ้าหน้าที่ก่อนปฏิบัติงานโครงการ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ศึกษา ทำความเข้าใจ หากมีข้อสงสัยจะได้สอบถามผู้รับผิดชอบก่อนดำเนินงานโครงการ

๔. ควรให้ความรู้ในเรื่องการจัดทำบัญชีแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และชุมชน พร้อมกัน เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจ ชุมชนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และเจ้าหน้าที่สามารถติดตาม กำกับ ให้คำแนะนำได้

๕. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องศึกษาคู่มือโครงการให้ละเอียด พร้อมทั้งแปลงแผนสู่การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง เช่น เกษตรจังหวัด มีบทบาทอย่างไร เกษตรอำเภอมีบทบาทอย่างไร และเกษตรตำบลต้องทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ และอย่างไร